

„Slovenski narod“, glasilo brezvercev najhujše vrste, pričel z naravnost neverjetno surovostjo proti ljubljanskim Nemcem hujskati. Vkljub temu, da je Ljubljana popolnoma slovenska, (svoj čas je bila nemška!) stanuje v nje vendar kakšnih 7.000 Nemcev. To malo število Nemcev pa tvori vendar največjo gospodarsko moč na Kranjskem. Nemci na Kranjskem plačujejo veliko več davka nego kranjski Slovenci. In vendar jih ti ljudje sovražijo iz dna svoje nahujskane duše. Vprašamo: kaj so storili ti miroljubni ljubljanski Nemci, da se jih je nakrat napadlo? Ničesar ne! Ljubljana je le hotela svojo bestialnost pokazati! In pokazala jo je, tako da se zgraža nad njo ves civilizirani svet.

Celi teden je prvaški „Slov. narod“ nesramno proti Nemcem hujskal. Vlada je zatisnila oči in tega menda ni videla. V petek so priredili potem v Ljubljani shod, na katerem so prvaški voditelji (seveda sami doktorji) grozno hujskali. In takoj potem je udrila množica brez vzroka na ulice ter pričela s kamenji pobijati vsa poslopja Nemcev. Tudi streljali so v nemške hiše ter metali kamenje, veliko ko pest. V kazino (nemško društveno hišo) je priletel kamen, ki tehtal 8 kilogramov. Podivjana druhal je razbila vse šipe nemške društvene hiše, nemške ljudske šole, otroškega vrtca, dekliškega zavoda, več kavaren, gostilen in prodajalen. Posebno važno je, da je ta prvaška druhal razbila šipe vseh nemških šol! Snemali so nemške napise, ki so jih metali v Ljubljano. Z eno besedo: bilo je to divjanje, podobno onemu turških razbojnikov na Balkanu. Ljubljanski župan Hribar proti temu seveda ni ničesar ukrenil. Samoumevno, saj on spada med glavne povzročitelje, njegova liberalna stranka je napravila te izgrede, ki jih obsoja sleherni človek, tako tudi slovenski klerikanci. Šele ko je bilo vse pobito, je prišlo vojaštvo in napravilo pozno po noči red. Mislijo bi se, da bode zdaj drugi dan red. Vlada je odvzela bivšemu agentu in sedanjemu županu Hribarju vso policijsko moč. Ko bi to takoj v začetku storila, bi se gotovo taki divjaški slučaj ne dogodili. Ali na Avstrijskem ne bi bilo vedno prepozno. Drugi dan (v soboto) so se nadaljevali izgrede. Čez dan je bilo še nekaj mirno, ali ko se je pričelo mračiti, prišlo so zopet ljubjanske barabe iz svojih kotov in pričele razbijati. Le z največjim naporom so napravili orožniki in vojniki red. Mnogo oseb je bilo tudi aretiranih, več vojakov pa ranjenih. Najhujši izgrede pa so se dogodili v nedeljo. „Slovenski narod“ je namreč še vedno naprej hujskal in zato ni čudno, da so se ljudje pripravljali na nove napade. Vse mesto je bilo polno vojaštva. Vojaki 17. in 27. infanterijskega polka so stražili in obkrožili zlasti nemško kazino, na katero je imelo nahujskano ljudstvo največjo piko. V mraku pa so pričeli zbesniti ljudje celo na vojake kamenje metati. Neki vojak je bil težko ranjen. Na oficirja Majerja pa je nameril prvaški študent revolver. Zdaj je počila vojaštvo potrepeljivost in oficir je pustil streljati. Učinek je bil grozovit. Deset oseb se je valjalo v svoji krvi. Dve osebi — neki 15 letni študent in neki 21 letni mašinist „narodne stranke“ sta bili takoj mrtvi, ostali pa težko ranjeni. Zdaj je ljudstvo zbežalo. Združevalo se je pa zopet na drugih krajih mesta. Tudi dragonci so morali streljati. To je plod prvaške gonje! Mesto da bi slavni voditelji ljudstvo pomirili, mesto da bi gledali, da se razide, ker dobro vedo, da se vojaštvo ne sme upirati, hujskali so naprej, dokler ni tekla kri. Ta nedolžna kri pade na prvaške hujskače, oni so odgovorni, oni nosijo madež morilca na čelu!

Maribor.

Prvi izgrede v Ljubljani so napravili na prebivalstvo Maribora velik vtis. Razburjenje je postalo na soboto večer velikansko. Prikipelo pa je v trenutku, ko so neki prvaški smrkolini pričeli provocirati in izzivati. Hitro nabrana množica se je navalila na „narodni dom“ in razsula tam ter v nekaterih drugih poslopih šipe. Policija je napravila izgredom konec.

Celje.

Za nedeljo so se pričakovali v Celju veliki

izgrede. Da bi hujskanje ne ponehalo, so sklicali namreč celjski dohtarski in drugi prvaški ponesrečene „narodne stranke“ sokolsko veselico. Pričakovali so, da bode kmetško ljudstvo v tisočih prihitelo in se morda pretepavalo za — svoje lastne odtube. Ali kmetje so se prepmeteli in so raje doma. Prvaški paglavci pa so pred „narodnim domom“ jezike kazali in izzivali. Vsled tega je pobilo razburjeno prebivalstvo vse šipe tega poslopja, kakor tudi poslopja prvaške tiskarne, prvaške posilnice, zvezne trgovine, dr. Hrašovića itd. Vojaštvo je bilo poklicano in napravilo „šturm“. Potem je zastražilo vse ceste in to celo noč. Razven neke ženske, ki je bila od nekega vojaka zabodena, se ni zgodilo večjih nesreč.

Ptuj.

V ptujskem okraju hujskajo prvaški še vedno. Kakor da bi pridigovali vojsko proti Ptuj, izgleda stvar. Po vaseh obdržavajo shode in hujskajo. Tako je bilo v nedeljo popoldne več shodov v ptujski okolici. Vsi so imeli namen, nahujskati ljudstvo v nasilstva. Glavni kričači bi se potem seveda poskrili, vboji zapeljani mladenci pa naj bi se pustili za te lopove postreliti ali pa zapreti. V noči od sobote na nedeljo je zastražilo vojaštvo vse večje dohode v mesto. Zgodilo se pa ni ničesar. Prihodno nedeljo namenjajo hujskači prirediti zopet več takih brezvestnih shodov. Opozarjamo oblast na to nečuvno postopanje brezvestnih ubijalcev, ki hočejo na vsak način kri pretakati. Naprednjaki odklonimo vsako odgovornost za posledice te gonje!

Sevnica.

Tudi v raznih manjših krajih so se zgodili nemiri. V Sevnici so zbesneli sokolski tolovaji bombardirali s kamenji nemško šolo. Kakor se vidi, imajo ti kulturonošci največjo jezo na šole. V Kočevju je neki c. k. slovenski uradnik streljal na občinstvo. V Kamniku so napadli dirjaki zdravilišče. Niti bolnišnice tej bandi niso svete.

Pismo škofa.

Vse kar je krščanskega, obsoja ljubljanske divjake. Tako je poslal ljubljanski knezoškof dr. Anton B. Jeglič voditelju Nemcev sledeče pismo: „Goričane 22. sept. 1908. Vaše blagorodje! Pretekli teden sem imel v neki oddaljeni fari opravka. Ko sem prišel včeraj v Goričane, poročalo se mi je o grešnih in nezmislilih izgredih proti Nemcem. Kot katoliški škof obsojam najodločnejše nepatriotično narodnostno gonjo, zlasti vse psovaje, sovraštvo in poškodovanje lastnine. Zato obžalujem in obsojam grozovito razbijanje, ki ga je izvršila nahujskana in zapeljavana ljudska množica na lastnini nemških someščanov v Ljubljani. Oj ko bi mogel napraviti, da bi se ne zgodilo! Gospod! Prosim Vas, bodite tako prijazni, to moje obžalovanje in globoko moje žalost glede ljubljanskim Nemcem prizadete krivice na primerni način naznaniti. Z veleštovanjem udani Anton Bonaventura, knezoškof.“

Torej je najvišji cerkveni poglavar na Kranjskem sam priznal in povedal, da so prvaški hujskači najpodlejši zločinci!

Kmetje! Kranjski hujskači so vpriporili v Ljubljani tako brezvestno gonjo, da je prišlo do punta. Metali so kamenje in streljali na c. kr. vojske. Tako delajo le puntarji in ustaši. Ne pustite se voditi od teh ljudi!

Bojkot.

Že zopet rožljajo prvaški jeziki in kličejo: „Svoji k svojim!“ Noben Slovenec ne kupi pri nemškemu trgovcu! Svoji k svojim!

Kaj pomeni pravzaprav beseda „svoji k svojim“? Po našem mnenju bi se morala glasi: „tvoje k mojim“. Beseda ne pomeni nič drugega, nego da naj slovensko ljudstvo ves svoj denar v prvaške žaklje z nosi. Kakor se vidi, je to prav modri

patriotizem. Prvaški tuljijo besno svoje hrvaško-narodne pesni, potem pa snamejo svoj klobuk pred preprostim ljudstvom in pravijo: Zdaj, ko smo tako fejsť zapeli, nam pa dajte vaše groše. In to se pravi „svoji k svojim!“ Ves prvaški nacionalizem ni drugega nego najgrša sebičnost, najnavadnejši kšeft, ki ga hočejo napraviti na troške neizobraženega ljudstva.

„Svoji k svojim“, — dobro! To se pravi: slovenski kmet, obrtnik in delavec naj kupuje edino pri „narodnem“ trgovcu, naj naročuje svoje blago edino v „narodnih“ fabrikah, naj izročuje svoje tožbe edino „narodnim“ advokatom itd. Ali kupčija temelji na zaupanju. Zato vprašamo: Ali so ti „narodni“ trgovci in advokati vredni kmetškega zaupanja? Le par slučajev naj zopet ponavljamo! Kaj je bilo z neko „narodno“ štacuno v Ptuj? Zakaj so jo zaprli? Kaj je z drugo ptujsko trgovino? Kaj s tretjo? Ali je bilo denarno gospodarstvo teh tridk tako vzorno, da bi res mogle dajati boljše in cenejše blago? Ali zamorejo take firme, ki hirajo, poginejo ali pa živijo po milosti drugih ljudi, res konkurirati s firmami, katerih gospodarstvo je urejeno, ki so aktivne, ki imajo dovolj prometnega kapitala? Mislimo, da ne! Zato se tudi nobeden pametni trgovec ne boji konkurence takih pritlikavih firm, pa če tem zadnjim tudi še tolikokrat prvaške posojilnice na pomoč prilajajo! „Narodne štacune“ so še vedno propadale in propadajo i dandanes, ker so osnovane na popolnoma napačni podlagi, ker nimajo zdravega temelja, ker nimajo pravega vodstva, ker ne znajo računati in ker špekulirajo edino na „narodnjaštvo“, katerega pa najdemo v ljudstvu samem presneto malo! Mislimo torej, da je popolnoma opravičeno, ako ljudstvo do „narodnih štacun“ nima nikakoršnega zaupanja.

Ista je stvar pri „narodnih“ fabrikantih in denarnih zavodih. Kar se tiče prvih, omenimo le slučaj šoštanjskega usnarja Vošnjaka, ki je bil gotovo eden najhujših prvakov, ki je prišel sam v gospodarstvi polom in je spravljal svojo brezvestnostjo skoraj tudi prvaško posojilnico v propad. Sicer pa sploh ni slovenskih „narodnih“ kmetov, ki ne bi imeli prvaških posojilnic. „Slovensko“ blago, ako greste v „narodne štacune“? Tu se pač krvavo motite. Narodnjak-trgovci kupuje sam pri Nemcu in mora pri Nemcu kupovati. Slovenske industrije sploh ni. Vsa industrija na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem itd. leži v nemških rokah in že to dejstvo kaže vso zmedenost, vso otročarijo prvaškega bojkota. Kar se pa tiče denarnih zavodov, pravimo le to-le: Kdor je lahko miseln, naj nosi svoje krvavo prislužene krajcarje le v prvaške posojilnice. Saj je v vsaki vasi že cela vrsta takih posojilnic, tako da vidimo na vsaki drugi koči tablo posojilnice. Te prvaške posojilnice se ustanovljata tako brezvestno in lahko miseln, kakor se je ustanovljalo svoj čas nesrečna konzumna društva. In kakor je prišlo takrat do gospodarskega poloma, katerega posledice občutijo kmetje še dandanes, tako bodo zdajrele i prvaške posojilnice v jarek. Saj tiči polovica teh prvaških posojilnic že zdaj v blatu in le dejstvu, da nimajo nikakoršnega oblastnega nadzorstva, se imajo zahvaliti, da se jim ne zapre barake. Mi poznamo posojilnice, ki imajo rečimo 15.000 rezerve, 48.000 pa slabo naloženih v posestvih, ki se ne obrestujejo. Da, mi poznamo posojilnice, ki že korakajo ob robu kazenskega zakonika. Ali nas razumete? Da ljudstvo za take posojilnice nima zaupanja, smatramo za popolnoma opravičeno.

O prvaških advokatih pa niti ne govorimo. Kolikokrat smo že označili račune dr. Brumena v Ptuj, dr. Benkoviča v Brezicah, dr. Brejca v Celovcu in drugih takih junakov, ki mislijo, da smejo iz „narodnih“ kmetov kolikor mogoče izsesavati. Šele pred par mesecev smo povedali strmečemu svetu, da je št. lenarški prvaški advokat dr. Lešnik nekega slovenskega kmeta za 20 vinarjev zarubil in mu naredil za 17 kron stroškov. Kdor ima potem do takih ljudi zaupanje, ta je nezdavljivo bolan.

Tako leži torej stvar! Bojkot, ki ga pridiguje prvaško časopisje zdaj na podlagi lažnih pripovedk o zadnjih nemirih, ta bojkot se bode izjalovil, ker ljudstvo nima in ne more imeti zaupanja do teh ljudi.